

Станішевська С. В.
здобувач вищої освіти ступеня «бакалавр»
спеціальності «101 Екологія»
Науковий керівник: Василенко О. М.
к.б.н., доц., доцент кафедри екології та географії,
Житомирський Державний Університет імені Івана Франка
zi@zi.edu.ua

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА БОРЩІВНИКА СОСНОВСЬКОГО НА СТАН ДОВКІЛЛЯ

Борщовик Сосновський (*Heraclеum sosnowskyi*) є серйозною небезпекою для екологічної безпеки та має шкідливий вплив на довкілля. Ця рослина є інвазійним видом, тому для неї характерно витіснити культурні рослини та мати здатність порушувати екосистеми. Особливість має такі переваги, наприклад: фітотоксичність, високий репродуктивний потенціал, конкуренція. Фітотоксини, *Heraclеum sosnowskyi* ,виділяють рідину(сік) та містяться на скороченнях цієї рослини. Внаслідок чого, фітотоксини при контакті зі шкірою спричиняють опіки, алергічні реакції, які становлять загрозу власному здоров'ю. А високий репродуктивний потенціал цієї рослини, здатний розростатись швидко, що призводить до наполегливої боротьби. Однак найголовнішу загрозу сприяє конкуренція між місцевими рослинами. Адже через швидке розростання та витіснення призводить до зменшення біорізноманіття на певній території, чи навіть регіоні. Але інтенсивність конкурентних відносин залежать від біологічних особливостей видів, що утворюють агрофітоценоз. А в результаті впливу на довкілля має ґрунт, де проростає борщевик Сосновського. Тому що, відбувається зміна ґрунтових властивостей, тобто структура та її родючість. Для забезпечення екологічної безпеки та на стан довкілля необхідно звертатись до заходів контролю та управління видом, які займаються боротьбою та знищенням на державному рівні. Для знищення борщівника застосовують такі заходи:

1. механічне зрізання рослин;
2. оранку ґрунту;
3. обробку гербіцидами;
4. спалювання;

Механічне зрізання рослин характеризується ключовим моментом зрізання(обрізка)точки росту підкорінням. Зрізання найвищих пагонів, тобто рядів сплячих пагонів у пазухах листків біля основи, дає їм час для росту і утворення насіння. Однорічні саджанці легко пошкоджуються при регулярному перекопуванні, прополюванні та оранці. Оранка ґрунту є найважливіший із загальних методів обробітку ґрунту, який полягає в перевертанні, подрібненні та розпушуванні шарів ґрунту. Обробка гербіцидами в першу чергу вимагає дотримання технічних правил, щоб людина не зазнала шкідливого впливу і вимагає певний дозвіл на законодавчому рівні, щоб проводити хімічну обробку. Однак завдяки цьому методу відбувається знищення вегетативної маси на території, де проростає рослина. Спалювання - це ефективний метод боротьби з бур'янами, що полягає у спаленні розповсюдженого бланку насінь борщівника Сосновського. Отримана інформація може бути використана для розробки алгоритмів боротьби з цим небезпечним карантинним видом трансформера. Можна розробити алгоритми боротьби з інвазійними карантинними видами-трансформерами. В результаті чого можна не тільки прогнозувати напрямок інвазії, але й оптимізувати існуючі методи боротьби з поширенням *Heraclеum sosnowskyi*. щоб зменшити екологічну небезпеку та вплив на довкілля. Тому, важливо, також не забувати забезпечувати інформувати та навчати населення про запобіжні заходи при взаємодії з борщівника Сосновського, для того щоб зберегти себе від шкідливого впливу.

Список використаних джерел

1. Khomiak I., Harbar O., Demchuk N., Kotsiuba I., Onyshchuk I.. Aboveground phytomas dynamics in autogenic succession of an ecosystem. *Forestry ideas*, 2019, Vol. 25, № 1: P. 136–146.
2. Хом'як І. В. Ценогічна приуроченість популяцій *Heraclеum sosnowskyi* на території Українського Полісся. Синантропізація рослинного покриву України: Збірник наукових статей. III Всеукраїнської наукової конференції. Київ: Наш формат, 2019. С. 170-174.
3. Хом'як І.В., Демчук Н.С., Коцюба І.Ю., Ястребова Я.В. Екологоценотична характеристика популяції *Heraclеum sosnowskyi* Manden на території Центрального Полісся. *Екологічні науки*, 2019. № 1. С. 126-129. Вплив змін клімату на природу, економіку та життєдіяльність населення в Українському Поліссі 138